

Dato: 05.08.2024

Synspedagogisk kompetanse er nødvendig!

Kjære kunnskapsminister Kari Nessa Nordtun

Dette brevet er et varsel om at rammene for opplæring av blinde og sterkt svaksynte elever i norsk skole er uforsvarlig. Det er et behov for – og myndighetene har også en rettslig plikt til – å iverksette tiltak for å sikre at disse elevgruppene får oppfylt sin grunnleggende rett til utdanning.

I dette brevet gjennomgår vi hovedårsakene til svikten i opplæringstilbudet, og de kan også utdypes ytterligere dersom det er ønskelig.

Oppsummering av nødvendige tiltak

Blinde og sterkt svaksynte barn får ikke den undervisning de har krav på i norsk skole. Dette har særlig sammenheng med to forhold – fravær av egne læreplaner for denne elevgruppen og krav til synspedagogisk kompetanse hos lærerne. For hørselshemmede barn er det stilt slike krav, og denne forskjellsbehandlingen av to små, sårbare, elevgrupper med hvert sitt alvorlige sansetap kan ikke forsvares. Det er nødvendig at myndighetene gir synshemmede barn de samme rettighetene.

- Blinde og sterkt svaksynte elever må få rett til opplæring i og på punktskrift, og dette må også innebære en rett til læremidler som er tilgjengelige med blindetekniske hjelpemidler.
- Det må utarbeides egne læreplaner for blinde og sterkt svaksynte elever basert på pedagogiske metoder som er tilpasset synstapet.
- Det må stilles krav til relevant kompetanse innen synspedagogikk for å undervise etter disse læreplanene.

Videre vil vi vise at foreldre til synshemmede barn forskjellsbehandles i tilgang til opplæring i kompensierende ferdigheter. For å få slutt på denne forskjellsbehandlingen er det behov for endringer i Statped's virksomhets- og økonomiinstruks (VØI):

- Kunnskapsdepartementet må endre Statped's VØI slik at også foreldre til synshemmede barn får opplæring i de kompensierende ferdighetene barna deres har behov for. Uten denne opplæringen er det vanskelig å følge opp sitt eget barn.

Det er først når disse tiltakene er gjennomført at den ulovlige forskjellsbehandlingen av synshemmede barn vil opphøre.

Blinde og sterkt svaksyntes utdanningstilbud

På slutten av 1990-tallet ble spesialskolene, med spisskompetanse og årelang erfaring i tilpasset undervisning av blinde og sterkt svaksynte elever, lagt ned. Tanken var da at disse elevene ville få et større utbytte av å bli inkludert i læringsfellesskapet ved sin nærskole. Nærskolen har siden dette vært det eneste alternativet for disse barna. Det finnes ikke egne læreplaner for blinde og sterkt svaksynte elever. Dette innebærer at de følger de ordinære læreplanene i alle fag, og at de måles på de samme kompetansemålene som sine seende medelever. Grunnet manglende kompetanse hos PPT, skoleledelsen og pedagogene opplever våre medlemmer gjennomgående at barna deres ikke får et likeverdig opplæringstilbud. De får ikke tilrettelagt undervisning eller tilgang til egnede læremidler. Dette fører til at disse barna ekskluderes fra læringsfellesskapet, noe som igjen fører til store negative konsekvenser for det sosiale samspillet med medelevene. Mange blinde og sterkt svaksynte elever havner i et uutholdelig utenforskap. I de verste tilfellene fører dette til høyt fravær og fritak fra fag, og dette som resultat av manglende tilrettelegging, ikke manglende evner hos eleven.

Blinde og sterkt svaksyntes opplæring i grunnleggende ferdigheter

I tillegg til ordinær undervisning, har blinde og sterkt svaksynte elever rett på opplæring i kompensierende ferdigheter, jf. ny opplæringslov § 3-5. I løpet av 10 år i grunnskolen er timetallet satt til 1525 timer, jf. opplæringsforskriften § 1-4. Dette tilsvarer nesten 2 ekstra skoleår, basert på et minste timetall for grunnskolen på 7894 timer¹. Dette står i sterk kontrast til hørselshemmede elever som får opplæring etter læreplaner i tegnspråk. Her ser vi en tydelig forskjellsbehandling mellom to elevgrupper med et alvorlig sansetap som ikke kan legitimeres – og som ikke kan videreføres. I motsetning til blinde og sterkt svaksynte elever innebærer læreplanene for de hørselshemmede elevene at de ikke må bruke sin fritid på å lære seg sitt kommunikasjonspråk. De har i stedet egne læreplaner i norsk tegnspråk, norsk for elever med tegnspråk, engelsk for elever med tegnspråk og drama og rytmikk for elever med tegnspråk (erstatter musikk). Dersom de ønsker det, kan hørselshemmede elever også få fritak for fremmedspråk, arbeidslivsfag eller fordypning, og i stedet motta forsterket opplæring i norsk, engelsk eller tegnspråk.

Situasjonen er den samme ved videregående opplæring. Også her har de hørselshemmede elevene læreplaner og samme timetall som de som følger ordinære læreplaner, mens de blinde og sterkt svaksynte elevene kun har rett på ekstraundervisning. Erfaringsmessig er det for krevende for synshemmede elever å følge normal progresjon på VGS, og Statped anbefaler derfor at denne elevgruppen tar den videregående opplæringen over 4 år.

Vi har avdekket at det er store forskjeller i syns- og hørselshemmedes lovfestede rettigheter, dette gjelder både ny og gammel opplæringslov. Vi mener det er urimelig at blinde og sterkt svaksynte elever skal motta opplæringen i grunnleggende ferdigheter som å lese, skrive og regne, samt effektiv bruk av blindetekniske hjelpemidler, utenfor ordinær skoletid. Dette er særlig belastende siden denne opplæringen skjer etter endt skoledag eller tidlig om morgenen før skolen starter. Barna skal ikke bære byrden for at den ordinære undervisningen ikke er tilpasset synstapet. Synshemmede elever ville blitt bedre ivaretatt

¹ [udir.no: Fag- og timefordeling og tilbudsstruktur for Kunnskapsløftet Udir-1-2024](https://udir.no/Fag-og-timefordeling-og-tilbudsstruktur-for-Kunnskapsløftet-Udir-1-2024)

med egne læreplaner, hvor opplæring i punktskrift, mobilitet og bruken av blindetekniske hjelpemidler er en naturlig del av fagene.

Denne forskjellsbehandlingen har vært ansett som lovlig siden tegnspråk er anerkjent som et eget språk i språkloven og at det derfor er utarbeidet egne læreplaner for tegnspråk. Punktskrift er ikke et eget språk, men et skriftsystem. Dette endrer ikke det faktum at blinde og sterkt svaksynte elever er avhengig av å mestre punktskrift for å kommunisere skriftlig med resten av samfunnet.

Behovet for egne læreplaner kan ikke avgjøres ut fra om punktskrift er definert som et eget språk eller ikke, det må baseres på elevgruppens behov for særlig tilrettelagt undervisning og læremateriell.

Foresattes opplæring i kompensierende ferdigheter

Også foreldre til syns- og hørselshemmede barn forskjellsbehandles. I Statpedes virksomhets- og økonomiinstruks² fremkommer det at Statped kun skal tilby opplæring til foreldre av hørselshemmede barn. Statped tilbyr derfor et kurs som heter "Se mitt språk"³, en kurssamling på totalt 40 uker, for hele familien, som gjennomføres ved i løpet av barnets første 16 leveår. Det finnes ingen statlige tjenester som tilbyr foreldre til synshemmede barn en tilsvarende opplæring. Dette til tross for at foreldrene trenger opplæring i punktskrift, bruken av blindetekniske hjelpemidler, alternative pedagogiske metoder og aktiviteter i dagliglivet (ADL). Foreldre som ønsker å tilegne seg denne helt nødvendige kunnskapen, for å gjøre barnet i stand til å leve et selvstendig liv, har ingen steder å henvende seg. Dette er svært alvorlig, og det er på høy tid at foreldre til synshemmede barn får opplæring i de kompensierende ferdighetene barna deres har behov for. Vi trenger et tilsvarende kursopplegg som "Se mitt språk".

Elevkurs

Etter en lengre periode uten elevkurs, gjennomførte Statped en pilot i 2023, etter påtrykk fra brukerorganisasjonene. Kriteriet for deltakelse på kurs på synsområdet var vedtak etter opplæringslovens § 2.14. Kurset varte i 2 dager. Flere av våre medlemmer opplevde at dette kurset ikke svarte til foresattes og barnets behov for opplæring i kompensierende ferdigheter. Kurset var ikke tilpasset den enkelte elev, opplæringen og læringsutbyttet ble derfor svært begrenset.

Statped benytter ikke denne anledningen, hvor de har direkte kontakt med eleven, til å kartlegge kunnskapsnivået innen grunnleggende ferdigheter. Dette til tross for at dette ville vært svært nyttig for Statped i deres veiledningsarbeid i enkeltsakene. Skolen er ikke invitert til å delta. Kurset har derfor liten overføringsverdi til elevenes skolehverdag.

Statped skriver følgende i sin evaluering av elevkurs på samsesjonene:

² [regjeringen.no: Virksomhets-og-okonomiinstruks-til-statped-nov-2021-.pdf](#)

³ [statped.no: Opplæringstilbud i tegnspråk for foreldre til barn som har en hørselshemming \(Se mitt språk\)](#)

Det er svært ressurskrevende å arrangere kurs for elever som bruker punktskrift og deres foresatte. Elevene er en heterogen gruppe. Det må derfor vurderes om det er riktig at Statped bruker så store ressurser på denne tjenesten. Dette må sees i sammenheng med tilbud om andre former for samarbeid og målrettede og tilpassede tjenester fra Statped til PPT, skole og laget rundt barnet lokalt.

Det er derfor usikkert om Statped vil tilby elevkurs i fremtiden. Uavhengig av om elevkursene videreføres eller ikke, vil de ikke erstatte behovet for et kurstilbud tilsvarende "Se mitt språk".

Behov for egne læreplaner og synspedagogisk kompetanse.

Nedenfor følger argumentasjonen for hvorfor det er behov for egne læreplaner for blinde og sterkt svaksynte elever og en lovfestet rett til synspedagogisk kompetanse.

Krav til formell synspedagogisk kompetanse

Det stilles ingen krav til synspedagogisk kompetanse hos pedagogene som underviser våre barn, selv om dette er nøkkelen til å lykkes med å tilrettelegge for denne elevgruppen.

Pedagoger, som underviser etter læreplanen i norsk tegnspråk, må ha relevant kompetanse. Nærmere bestemt 30 studiepoeng for 1.-7. trinn og 60 studiepoeng for 8.-10. trinn og videregående opplæring. Dersom det hadde vært egne læreplaner for blinde og sterkt svaksynte, ville kompetansekrav til pedagogene vært en selvfølge.

Vi er ikke alene om å mene at synspedagogisk kompetanse er nødvendig for at blinde og sterkt svaksynte elever skal få oppfylt sin rett til utdanning. I desember 2023 spilte Statped inn følgende⁴ i høringen; «Forslag til endring i reglene om hvem som kan ansettes i lærerstilling og forslag om å tydeliggjøre reglene om faglig ansvar for opplæringen»⁵:

I dag er det ikke krav til lærere som underviser blinde elever om formell eller uformell synspedagogisk kompetanse. Denne kompetansen er nødvendig i tillegg til undervisningskompetansen for å tilrettelegge i de enkelte fag i et inkluderende klassemiljø. Vi anbefaler derfor at det vurderes om det bør være et krav til tilleggsutdanning i synspedagogikk/punktskrift/IKT for blinde for lærere som underviser elever som bruker punktskrift, på lik linje med krav om utdanning i tegnspråk for lærere som underviser døve.

Det er avgjørende at Kunnskapsdepartementet tar Statpeds innspill på alvor. Statped har pedagogisk spisskompetanse innen utfordringene knyttet til blindhet og synshemming, og har dermed de beste forutsetningene for å vurdere hvilken kompetanse som er nødvendig for å bidra til at blinde og svaksynte barn får oppfylt sin rett til utdanning.

De ulike kravene til kompetanse til lærere som underviser henholdsvis hørselshemmede og blinde og synshemmede ble prøvd av Diskrimineringsnemnda i sak 2022/781. I sin uttalelse

⁴ [Høringsuttalelse fra Statpeds - Forslag til endring i reglene om hvem som kan ansettes i lærerstilling og forslag om å tydeliggjøre reglene om faglig ansvar for opplæringen](#)

⁵ [Høring - Forslag til endring i reglene om hvem som kan ansettes i lærerstilling og forslag om å tydeliggjøre reglene om faglig ansvar for opplæringen](#)

konkluderer nemnda med at det er en forskjellsbehandling mellom de to gruppene utsatte barn, men den legger til grunn at forskjellsbehandlingen er lovlig.

Dette innebærer i utgangspunktet en forskjellsbehandling av blinde og sterkt svaksynte elever. Nemnda har imidlertid kommet til at forskjellsbehandlingen er lovlig, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 9. Begrunnelsen for dette er at Utdanningsdirektoratet i sin veiledning ikke kan stille formelle krav til synspedagogisk kompetanse. Dette ville pålegge kommunene en plikt som ikke følger av lov eller forskrift, jf. kommuneloven § 2-1 tredje ledd. Kompetansekravene for å undervise i tegnspråk fremgår derimot av forskrift til opplæringslova § 14-2 tredje ledd.”

Uttalelsen innebærer med andre ord at det offentlige gjennom ulik lovregulering forskjellsbehandler to grupper utsatte barn. Mangelen på lovhjemmel innebærer at kommunene ikke bryter loven ved å ikke stille krav til synspedagogisk kompetanse, men det innebærer ikke at det offentliges diskrimineringen mellom de to gruppene er lovlig i henhold til menneskerettighetene Norge er bundet av, herunder blinde og svaksyntes rett til utdanning og likebehandling. Det er helt nødvendig at blinde og sterkt svaksynte elever får undervisningen tilrettelagt på punktskrift, og at det benyttes alternative pedagogiske metoder som tar hensyn til synstapet, for at disse elevene skal få et likeverdig opplæringstilbud. Det eneste som kan sikre at disse barna undervises av pedagoger med relevant kompetanse, er at denne retten lovfestes slik det er gjort for hørselshemmede barn.

Tilgang til synspedagoger

Foresatte som stiller spørsmål ved manglende synspedagogisk kompetanse ved skolen, opplever å bli møtt med følgende:

- Kommunen føler seg godt ivaretatt av Statped og understreker at ingen elever har rett på en optimal løsning.
- Kommunen anerkjenner at de trenger mer kompetanse, men får ingen søkere med relevant kompetanse når de lyser ut stilling til synspedagog.

Det finnes nok eksempler på erfaringer fra våre medlemmer til å konkludere med at veiledning fra Statped ikke kan kompensere for manglende kompetanse ved skolen. Det er i dag ingen som har ansvar for å etterse om kvaliteten på tilretteleggingen og undervisningstilbudet som gis blinde elever resulterer i et likeverdig opplæringstilbud. Statped skal veilede kommunene og har ingen kontrollfunksjon, og PPT har ikke synspedagogisk kompetanse til å evaluere opplæringstilbudet.

Når det gjelder mangelen på synspedagoger, må Kunnskapsdepartementet også på dette punkt iverksette tiltak for å sikre at det utdannes et tilstrekkelig antall synspedagoger. Dette arbeidet må gjøres parallelt med at elevgruppen gis retten til denne kompetansen via lovverket for å sikre etterlevelse av lovverket. Per i dag er det to ulike utdanninger i synspedagogikk; en etterutdanning av pedagoger ved NTNU, men der er studieavgiften svært høy, samt en utdanning innen rehabilitering ved USN, som er gratis. Sistnevnte gir imidlertid ikke tilstrekkelig kompetanse til å følge opp synshemmede elever i skolen da den ikke gir nødvendig innføring i pedagogiske metoder som er tilpasset synstapet.

Dagens etterutdanning av pedagoger innen synspedagogikk (2-årig studiet på NTNU) er erfaringsbasert, altså den gjennomføres etter at eleven har startet på skolen. Dette er svært uheldig for de synshemmede elevene, som trenger kompetansen fra dag én. I tillegg er utdanningen svært kostbar, noe som gjør at få kommuner velger å bygge kompetanse på denne måten.

Universell utforming

Plikt til universell utforming av digitale læremidler i opplæring og utdanning ble innført som en del av Digitaliseringsstrategi for grunnsopplæringen 2017–2021⁶. Intensjonen var at universelt utformede digitale læremidler skulle være enklere å bruke for flere elever i et inkluderende fellesskap. Digitale læremidler ble derfor omfattet av forskrift om universell utforming av IKT-løsninger i 2017, og alle digitale læremidler skulle være universelt utformet innen 1. januar 2021. Dessverre finnes det i dag ingen læremidler som tilfredsstillere kravene til universell utforming.

Utfordringene med dagens digitale læremidler er velkjent og udiskutable. Nylig la for eksempel Tilsynet for universell utforming av IKT frem en rapport fra deres sektortilsyn med opplæringssektoren⁷. Tilsynet konkluderer med at dagens læremidler ikke tilfredsstillere lovpålagte minimumskrav til universell utforming og at dette truer retten til likeverdig opplæring.

Dette rammer særlig blinde og sterkt svaksynte elever, men også andre elever med tilretteleggingsbehov, som barn med dysleksi, hørselshemming eller nedsatte motoriske evner, strever med å tilegne seg informasjon fra digitale læremidler⁸.

Dagens situasjon med manglende tilgang til digitale læremidler, der samtlige utviklere av digitale løsninger (inklusive Utdanningsdirektoratet) bryter med forskrift om universell utforming av IKT-løsninger, understreker behovet for at det stilles krav til synspedagogisk kompetanse til pedagoger som underviser blinde og sterkt svaksynte elever. En synspedagog vil kunne teste om læremiddelet er tilgjengelig med blindetekniske hjelpemidler og forhindre at eleven utsettes for læremidler som ikke fungerer.

Kartlegging av grunnleggende ferdigheter

Kartleggingsprøvene, som er obligatoriske på tredje trinn, måler barnas grunnleggende ferdigheter. Formålet med prøvene er å undersøke hvilke enkeltelever som har behov for ekstra oppfølging. Det sier seg selv at det er helt nødvendig at blinde og sterkt svaksynte barn også kan ta disse prøvene for å kunne fange opp om den enkelte elev trenger ekstra oppfølging. Det er videre avgjørende at prøvene utformes på en slik måte at disse barna måles mot resten av elevgruppen. Det er først ved en slik sammenligning at det er mulig å ta stilling til hvilken tilrettelegging de blinde og svaksynte elevene eventuelt har behov for i tillegg til den tilrettelegging deres funksjonsnedsettelse krever.

⁶ regjeringen.no: [Framtid fornyelse og digitalisering](#)

⁷ utilsynet.no: [Den digitale skulen kan alle delta på vilkår?](#)

⁸ nrk.no: [Manglende universell utforming i skolen - -systematisk svikt](#)

Dagens digitale kartleggingsprøver er ikke universelt utformede og dermed ikke tilgjengelige for blinde og sterkt svaksynte barn. Utdanningsdirektoratet sier selv at de ikke har nok kunnskap om hvordan blinde og sterkt svaksynte barn lærer seg å lese. I et brev til Kunnskapsdepartementet datert 26.09.2023 (Tittel; "Informasjon om Utdanningsdirektoratets prøver og arbeid med universell utforming", saksnummer 2023/11429), skriver Utdanningsdirektoratet blant annet følgende:

De nye, digitale kartleggingsprøvene i lesing er ikke tilrettelagt for elever som bruker punktskrift. Vi har ikke nok kunnskap om leseopplæringen for elever som bruker punktskrift, og om denne er sammenlignbar med leseopplæring for seende barn. I og med at formålet med kartleggingsprøvene er å finne elever som trenger ekstra oppfølging, er dette helt nødvendig kunnskap for å lage en prøve som er valid. Vi har kontakt med Statped, som vil hjelpe oss med denne problemstillingen.

Utdanningsdirektoratet bekrefter med dette at de ikke har nok kompetanse til å måle grunnleggende ferdigheter hos blinde og sterkt svaksynte barn. Samtidig har direktoratet laget veiledere for opplæring i grunnleggende ferdigheter (punktskrift og bruken av blindetekniske hjelpemidler) som pedagoger er anbefalt å følge. Direktoratet har valgt å dele inn i tre nivåer, men verken Statped eller Utdanningsdirektoratet har noen formening om når de ulike ferdighetene skal innlæres i løpet av opplæringsløpet. All fornuft tilsier at det ikke kan være likegyldig når man tilegner seg disse grunnleggende ferdighetene.

Det er ingen i utdanningssystemet som vet, eller har en formening om, hva blinde og sterkt svaksynte elever skal lære eller inneha av synskompenserende og grunnleggende ferdigheter ved de ulike trinnene. Når man ikke har noen forventninger i forhold til dette, stiller vi foreldre oss undrende til hvordan man samtidig kan forvente at disse elevene skal kunne følge ordinær undervisning og progresjon.

Når Utdanningsdirektoratet med sin veiledning og kartleggingsprøver ikke kan ivareta denne elevgruppens beste, understreker dette behovet for egne læreplaner som stiller kompetansekrav til de som underviser etter disse.

Tilpasning av kompetansemål som krever syn

Det er en lang rekke eksempler på at barn ikke får opplæring i punktskrift de første trinnene av barneskolen. I noen tilfeller begrunnes dette med manglende motivasjon hos eleven. Denne bortforklaringen blir gjennomgående brukt av skoler som ikke har tilstrekkelig kompetanse innen synspedagogikk. Den gjenspeiler også ansvarsfraskrivelsen og de lave forventningene mange skoler har til hva et blindt eller sterkt svaksynt barn kan oppnå av kompetanse og grunnleggende ferdigheter. Det er derfor skremmende at disse menneskene også tildeles ansvaret for å tilpasse kompetansemål for blinde og sterkt svaksynte.

Det må, på statlig nivå, gjøres en gjennomgang av alle læreplaner, med tilhørende kompetansemål, for å identifisere kompetansemål som krever syn. Videre må det utarbeides alternative kompetansemål som hensyntar synsnedsettelsen, samtidig som det sikrer måloppnåelsen for faget. Disse alternative kompetansemålene vil utgjøre de egne læreplanene for synshemmede elever og det er nødvendig med synspedagogisk kompetanse for å undervise etter disse læreplanene.

Inkludering i læringsfellesskapet

Som en overordnet del av LK20, skal skolene utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Med egne læreplaner vil skolene/pedagogene også kunne få klare retningslinjer for hvordan en lykkes med å inkludere denne elevgruppen i læringsfellesskapet. Pedagoger med synspedagogisk kompetanse er et viktig bidrag for å lykkes med å skape et inkluderende læringsfellesskap.

Med utgangspunkt i læreplanenes klare rammer for opplæring av blinde og sterkt svaksynte, kan Statped bidra med tilrettelagt læremateriell som støtter læringsmålene. Dersom Statped kan forholde seg til læreplanene og får bestillinger innen rimelige tidsrammer, kan de produsere klassesett med inkluderende læremidler, for klasser/trinn med både seende og synshemmede elever, både innen fag og tverrfaglige temaer.

Grunnleggende menneskerettigheter og barnekonvensjonen.

Norge sluttet seg til Barnekonvensjonen i 1991, og fra 2003 har konvensjonene vært inkorporert i menneskerettsloven. Barnekonvensjonen går dermed foran andre norske lover dersom de står mot hverandre, og det offentlige – både stat og kommune – har en ufravikelig plikt til å følge den. Konvensjonen slår blant annet fast den grunnleggende plikten til ikke-diskriminering, jf. artikkel 2:

De stater som er part i denne konvensjon, skal respektere og sikre de rettigheter som er fastsatt i denne konvensjon for ethvert barn innenfor deres jurisdiksjon, uten diskriminering av noe slag og uten hensyn til barnets, dets foreldres eller verges rase, hudfarge, kjønn, språk, religion, politiske eller annen oppfatning, nasjonale, etniske eller sosiale opprinnelse, eiendomsforhold, funksjonshemming, fødsel eller annen stilling.

Ifølge artikkel 29 - Utdanningens formål, punkt 1.1 skal utdanningen ta sikte på:

å utvikle barnets personlighet, talenter og psykiske og fysiske evner så langt det er mulig

Likestilling- og diskrimineringsombudet og Barneombudet har engasjert seg i vår sak. I juli skrev ombudene en kronikk som ble publisert i VG⁹, 19. juli 2022. Den 13. oktober samme år arrangerte ombudene en rundebordskonferanse om universell utforming av digitale læremidler. I sitt innlegg til konferansen brukte Barneombud Inga Bejer Engh nettopp artikkel 2 og 29 i barnekonvensjonen for å vise til at barns rett til utdanning står sterkt i Norge. Videre sa hun at det er langt mellom hva man har rett på å hva man får, og at det er statens ansvar å sørge for at praksis er i tråd med regelverket. Hun satte dette på spissen med følgende utsagn:

Krav uten konsekvenser er kun ønsker.

Med dette manet Barneombudet de ansvarlige myndigheter til å ta sitt ansvar for situasjonen blinde barn og sterkt svaksynte barn har havnet i, og hun kom med følgende presisering:

⁹ [vg.no: meninger - Ripe i lakken for norsk skole](https://www.vg.no/meninger-ripe-i-lakken-for-norsk-skole)

Disse barna har ikke mer tid å miste. Dette må løses nå!

Ombudene har totalt arrangert fire rundebordskonferanser uten at dette har ført til at ansvarlige myndigheter har iverksatt tiltak som bedrer situasjonen.

Vitnesbyrd fra våre medlemmer

Grunnet manglende krav til kompetanse hos pedagogene som underviser blinde og sterkt svaksynte, er ikke kommunene i stand til å inkludere denne elevgruppen i læringsfellesskapet. Vi har lenge varslet om at vi er vitner til en systemsvikt. Problemene strekker seg over hele landet og gjennom hele skoleløpet. Uten tilgang til pedagoger med synspedagogisk kompetanse vil ikke retten til et likeverdig opplæringstilbud kunne innfris.

For at du skal få et innblikk i hvor alvorlig situasjonen er, har vi lagt ved vitnesbyrd fra noen av våre medlemmer:

- Historien om Kaia, 20 år
- Historien om Petter, 16 år
- Historien om Malene, 15 år
- Historien om Ellinor, 15 år
- Historien om August, 12 år
- Historien om Alva, 12 år
- Historien om Henrik, 11 år
- Historien om Julian, 10 år
- Historien om Liam, 10 år
- Historien om Edvin, 10 år
- Historien om Mathias, 9 år
- Historien om Eirik, 9 år
- Historien om Luca, 9 år
- Historien om Benjamin, 7 år
- Historien om Ingeborg, 7 måneder

Vi håper du har forstått alvorret i saken, og vi ser fram til å høre fra deg.

Vennlig hilsen
Mette S. Bævre og Siri Smedsrud
v/Foreldre til blinde barn
www.ftbb.no

Kopi:
Barneombudet
Likestilling- og diskrimineringsombudet
Norges institusjon for menneskerettigheter